

Kirke- og Undervisningsdepartementet.

Jnr. 1773 A. 1943.

Oslo, 12. juni 1943.

Til presteskap og menighetsråd.

173009

Kirkedepartementet har i de siste par år gang etter gang vært nødt til å påtale og gripe inn overfor misbruk av kirker og gudstjenester til politisk propaganda og statfiendtlig opptreden. De stadige opplesninger av kommuniske og religiøs-politiske aktstykker har brakt megen uhygge inn i gudstjenestene og har allerede jaget atskillige kirkegjengere bort fra statskirken til dissentermenighetene eller til en skuffet avstandtagen fra alt som har med kirker å gjøre. En fortsettelse av dette uverdige forhold vil uvegerlig føre til å undergrave og ødelegge den norske kirke som stats- og folkekirke.

Det er innberettet til departementet at det er enkelte av de prester som står tilsluttet Nasjonal Samling eller står lojalt innstilt til partiet og den nasjonale regjering, som rimeligvis av nidkjerhet for den politiske nyordning behandler det politiske skille i vårt folk i dag i sine prekener og at dette vekker misnøye også blant partiets folk. Det meddeles også at det er prester som deltar aktivt i partiarbeidet med politiske foredrag m. v.

Etter samråd med Oslo biskop skal Kirkedepartementet i den anledning få uttale:

Prester i aktiv tjeneste i den norske kirke tjener i denne tid folk og parti og stat på den mest effektive måte ved å vie all sin tid og sin kraft i det kirkelige arbeid. Alle partier er best tjent med at kirkens menn i denne politisk opprøynte tid ikke opptrer som politiske talere eller på annen måte deltar aktivt i det direkte politiske partiarbeid.

Kirkens forkynnelse skal riktignok foruten å være evangelisk-luthersk også være aktuell. Men denne forkynnelsens frihet og oppgave nødvendiggjør ikke at dagens politiske strid stadig drøftes og lenspilles på i prekenen.

Det er sikkert et alminnelig ønske blant kirkegjengere i denne tid at kirkens gudstjenester må være et fredet sted hvor de politiske bølger ikke når inn. Folk går ikke i kirken for å høre politikk, men for å høre Guds ord.

Det har i den siste tid vakt atskillig oppsikt og fremkalt en rekke protester at det i en utkommet brosjyre og i et månedsskrift foretok direkte angrep på den kristne tro.

Selv om Nasjonal Samling ikke står direkte ansvarlig for disse utgivelser, har partiets ledelse grepet inn overfor den uønskelige «dufting» av antikristelige ideer.

I sin kunngjørelse i pressen til det norske folk om «Nasjonal Samling og kirken» den 6. april 1942 uttalte NS Fører bl. a.: «Nasjonal Samlings hele ferd og virke har alltid vært preget av respekt for religionen og av religiøs toleranse...»

Nasjonal Samling kan ikke overføres noe som helst overgrep mot kristendommen eller mot kirken og dens tjenere som sadanne. Vi har aldri tenkt på noe slikt. Og tenker heller ikke på det. Vi har tyvert imot til ytterste grensen av det forsvarlige vist langmodighet og overbærenhet mot de geistlige embetsmenn som på det groveste har misbrukt sin stilling til politiske og statfiendtlige aksjoner og alvorlig skadet Norges nasjonale sak.»

Men på den annen side må det ikke stilles krav til partiet som om det var en religiøs bevegelse. Om dette uttaler Føreren i samme kunngjørelse:

«Nasjonal Samlings formål er utelukkende å løse visse politiske oppgaver som er av helt avgjørende betydning for det norske folks fortsatte nasjonale eksistens. Det er det mål Nasjonal Samling har satt seg, og vi har nok med det. — Nasjonal Samling er en politisk og ingen religiøs bevegelse. — Den nye stat vi bygger ønsker ikke å gjøre seg til kirke eller å gå kirkens livsinteresser nær. Den ønsker tyvert imot å la kirken ha full frihet til å forkynne Guds ord for vårt folk og utføre sitt sosiale arbeid. — Vår bevegelse vil som statsbærende parti og som utøver av den norske statsmakt, opprettholde og hevde det tradisjonelle og lovfestede innbyrdes forhold mellom kirke og stat, som i Norge forlengst er fullstendig klarlagt.»

Dermed skulde partiets forhold til kirke og kristendom være klarlagt.

Parti, stat og kirke har hver sine oppgaver. Men de trenger hverandre og de forenes i ønsket om å tjene det norske folk.

R. Skarvhaug,

Sigmund Feyling.